

Štátny slovenský ústredný archív, oddelenie hospodárstva

Banská Štiavnica

Banský kapitanát v Košiciach

(1798) 1938 - 1944 (1949)

KK

Banská Štiavnica 1967

Úvod

Podľa rozhodnutia na konferencii ministrov zahraničných vecí Nemecka a Talianska vo Viedni dňa 2. novembra 1938 (tzv. viedenská arbitráž) bola k Maďarsku pripojená aj časť východného Slovenska. Baníctvo na tomto území spravoval maďarský bankský komisariát v Rožňave (Bányabiztoság Rozsnyán), ktorý zahájil činnosť 14. novembra 1938 1/. 1. októbra 1939 bol bankský komisariát z Rožňavy preložený do Košíc a bol premenovaný na bankský kapitanát 2/. Maďarské vojenské veliteľstvo nariadilo dňa 18. decembra 1944 evakuovať mesto Košice, zastaviť činnosť verejných úradov a zničiť všetky dôverné spisy 3/. Toto nariadenie je posledným zaregistrovaným spisom v podacom protokole Banského kapitanátu v Košiciach a teda dňa 18. decembra 1944 prestáva aj jeho činnosť.

Obvod Banského kapitanátu v Košiciach tvorilo územie odstúpené Maďarsku na juhovýchodnom Slovensku, t. j. časť žúp: Abovsko - Turnianskej, Gemerskej, Malohontskej a Zemplínskej. Ďalej banské oblasti na území Podkarpatskej Rusi a časť obvodu Ban. Kapitanátu v Miškolci, župa Borsod.

Bankský kapitanát v Košiciach podliehal Ministerstvu priemyslu (Iparügyi Minisztérium) v Budapešti, ktorému posielal správy a ktoré rozhodovalo v osobných záležitostiach jeho zamestnancov. V účtovných záležitostiach podliehal účtárni spomenutého ministerstva.

Podľa obsahu písomností, ktoré vznikli z činnosti košického kapitanátu, bola jeho právomoc podobná, ako bývalých kapitanátov na Slovensku do roku 1918.

Spisy košického kapitanátu boli pôvodne uložené v chronologicko - numerickom poriadku, ktorý sa ponechal aj pri terajšom usporiadaní po vyskartovaní spisov. Sú k nim podacie protokoly s indexmi. K podaciemu protokolu z roku 1938 nie je index. Spisy z roku 1939 tvoria dve inventárne jednotky, keďže kapitanát v Košiciach od 1. októbra 1939, pokračujúc v podacom protokole bývalého komisariátu v Rožňave, začal registrovať svoje spisy číslom 1.

Prekročenie časového rozsahu 1938 - 1944 pri úradných knihách vzniklo tým, že bankský kapitanát prepísal do svojich úradných kníh kutacie povolenia, výhradné kutby a prepôžičky udelené ešte pred jeho činnosťou a po zániku úradu robil v nich ďalšie záznamy Obvodný bankský úrad v Košiciach.

Poznámky.

1/ ŠSÚA - OH, fond Banský kapitanát v Košiciach (1938 - 1944) č. 1 z r. 1938.

2/ Tam, č. 1. z r. 1939.

3/ Tam č. 2561 z r. 1944.

SNA, Slovenský banský archív

1. Úradné knihy.

inv. č.	rok
1.	1912 - 1949
	Kniha kutacích povolení. (Kutatási és engedélyezési könyv) + index. Maď., pkož. v.
2.	1910 - 1939
	Kniha výhradných kutieb. Maď., pkož. väzba
3.	(1889) 1911 - 1941
	Kniha výhradných kutieb. Maď., pkož. väzba
4.	(1863) 1911 - 1943
	Kniha výhradných kutieb. Maď., pkož. väzba
5.	1939 - 1943
	Kniha výhradných kutieb. Maď., pkož. väzba
6.	1939 - 1945
	Kniha výhradných kutieb. Maď., pkož. väzba
7.	1939 - 1945
	Kniha výhradných kutieb.

Maď., pkož. väzba

8. 1871 - 1946

Kniha výhradných kutieb.
Maď., pkož. väzba

9. 1921 - 1946

Kniha výhradných kutieb.
Maď., pkož. väzba

10. 1941 - 1946

Kniha výhradných kutieb.
Maď., pkož. väzba

11. 1943 - 1946

Kniha výhradných kutieb.
Maď., pkož. väzba

12. 1939 - 1949

Kniha výhradných kutieb.
Maď., pkož. väzba

12. a 1945

Výkaz banských mier v obvode banského kapitanátu v Košiciach.
rukopis 12 str., originál, pap., 24,5 x 35 cm

13. 1871 - 1949

Index k výhradným kutbám podľa obcí I. diel.
Maď., pplát. väzba

14. 1941 – 1946
Index k výhradným kutbám podľa obcí II. diel.
Maď., pplát. v.

15. (1798) 1808 - 1950
Údelová kniha s indexom.
(Ádományozási és engedélyezési könyv).
Maď., pkož. v.

16. 1919 - 1944
Register poplatkov za banské miery a index.
(Bányamérték - illeték lajstrom).
Maď., pkož. v.

2. Podacie protokoly.

17. 1938
Podací protokol. č. 1 - 138

18. 1939
Podací protokol.
Od 1.I. do konca IX. Banský komisariát v Rožňave. č. 1 - 5578
Od 1.X. do konca XII. Banský kapitanát v Košiciach + index. č. 1 - 500

19. 1940
Podací protokol + index. č. 1 - 2302

20. 1941
Podací protokol + index. č. 1 - 2977

21. 1942
Podací protokol + index. č. 1 - 3377

22. 1943
Podací protokol + index. č. 1 - 2963

23. 1944
Podací protokol + index. č. 1 - 2561

SNA, Slovenský banský archív

3. Spisy.

inv. č.	rok	číslo spisov	rok
24.	1938	1 - 138	1
<p>Zahájenie činnosti komisariátu 14. novembra 1938 (č. 1), hlásenia úrazov pri banskej práci, záležitosti bratskej pokladnice, prevádzkové správy bankých závodov, hlásenia výhradných kutieb.</p>			
25.	1939	1 - 2147	1 - 2
<p>Hlásenie úrazov pri práci, hlásenie o bezpečnom uskladňovaní výbušnín, hlásenie nosnosti ocelových bankých lán, potvrdenie o ohlásení výhradných kutieb, kutacie povolenia, vyžiadanie evidencie výhradných kutieb na území ČSR, evidencia výhradných kutieb, udelených eráru v košickom okrese (č. 804 n), správy bankých závodov o zamestnancoch a prevádzke (č. 1082), obežníky nadriadených úradov, nariadenie ministerstva v Budapešti o kutacích povoleniach po úprave hraníc medzi Maďarskom a ČSR 6. marca 1939 (č. 1159), nariadenie ministerstva v Budapešti o prevzatí bankých zamestnancov, ktorí boli v službách ČSR na odtrhnutom území (č. 1198), evidencia kutacích povolení a bankých mier, udelených na území Banského komisariátu v Rožňave (č. 1314), magnezit sa stáva rezervovaným nerastom (č. 1503), mesačné prevádzkové správy bankých závodov (č. 1840), nájom budovy pre úrad bankého komisariátu, žiadosť o povolenie prestavby prevádzkových budov, platy úradníkov komisariátu, vyšetrenie úrazov.</p>			
26.	1939	1 - 500	2
<p>Povolenie výhradnej kutby (č. 3), úrazy pri práci v bani, žiadosti o kutacie povolenia, udelenie kutacích povolení, správa o pochôdzke po bani akciovej spoločnosti Rimamurány - Šalgotárjanskej (č. 148), predĺženie kutacích povolení. Zoznam výhradných kutieb na základe kutacieho povolenia (č. 833/1923 / 25. XI.).</p>			

Hlásenie úrazov robotníkov, žiadosť o premiestnenie bankského stroja, inštrukcia, ako sa majú využiť peniaze získané z pokút, správa o prírastkoch v inventári kapitanátu, žiadosti o kutacie povolenia (č. 30), kutacie povolenia, vyšetrenia úrazov, správy o pochôdkach po baniach (č. 100), žiadosť o povolenie prevádzky v novej peci (č. 164), správa erárnych baní v Čučme posielala výkaz povolení na bankské zariadenia (č. 182), Rimamurány - Šalgotárjanská akciová spoločnosť posielala výkaz povolení na bankské zariadenia (č. 183), zakúpenie vrtného stroja, výkaz kutacích povolení správy železiarne v Diosgyöri (č. 196), mesačný výkaz vecných výdavkov kapitanátu (č. 215), predĺženie kutacích povolení, správa železiarne v Diosgyöri posielala výkaz úrazov pri bankských prácach (č. 226), odkúpenie výhradných kutieb (č. 363), obežníky nadriadených orgánov, správy o bankopolicajných pochôdkach, hlásenia o prijatých zamestnancoch, mesačné hlásenia o prevádzke a zamestnancoch (č. 642), žiadosť o povolenie zriadiť pod zemou priestor pre kompresor (č. 727), predpisy o zachádzaní s výbušnami (č. 747), č. 810/1940 obsahuje bankopolicajné spisy Rimamurány - Šalgotárjanskej železiarskej spoločnosti z rokov 1911 - 1940, hlásenia prestávky v kutacích prácach (č. 1210), hlásenie robotníkov, ktorí majú narukovať počas mobilizácie (č. 1228), hlásenie úrazov, ktoré sa vyskytli za celý rok v železorných baniach (č. 1273), hlásenia nástupu do práce po vyliečení úrazov, prehľadné mapy výhradných kutieb (č. 1376), zoznam železorných baní pre ktoré sa žiada prerušenie prevádzky (č. 1419), hlásenia závad na ocelových lanách (č. 1587), žiadosť o schválenie rekonštrukcie flotačného zariadenia (č. 1637), žiadosť o povolenie užívať ocelové lano aj po uplynutí jeho životnosti (č. 2220).

Z Jasova hlásia rekonštrukciu flotačného zariadenia (+ plán) (č. 7), hlásenia úrazov, vyšetrenia úrazov, žiadosti o kutacie povolenia, udelenia kutacích povolení, hlásenie o skúškach zapaľovacích šnúr (č. 58), výkaz o administratívnej činnosti, doplnenie inštrukcie o zachádzaní s výbušnami (č. 63), upozornenie na ochranu proti silikóze (č. 232), mesačné prevádzkové správy (č. 268), obežníky, štvrt'ročný výkaz úrazov (č. 305), žiadosť o povolenie prestavby pražiacej pece (č. 341), správa o činnosti Spolku absolventov bankských škôl (č. 369), bezpečnostné predpisy pre bankskú prevádzku (č. 397), služobné a pracovné predpisy pre zamestnancov v baniach v Jasove (č. 417), zápisnica o prieskume nosnosti ocelového lana (č. 430), údely bankských mier (č. 595), ponuka výbušnín, oznámenia výhradných kutieb, mesačné prevádzkové výkazy (č. 740), žiadosť o povolenie rekonštrukcie miestnosti pre kompresor (č. 746), potvrdenky o výhradných kutbách (č. 767), správa o analýzach kaolínu (č. 1070), hlásenie nálezu železnej rudy (č. 1073), správa o účinku zápalných šnúr (č. 1107), povolenie pracovať v baniach v nedeľu (č. 1124),

povolenie uskladňovať pod zemou paxit spolu s dynamitom, žiadosť o povolenie kutáť na uhlie, menoslov robotníkov, ktorí získali kvalifikáciu odborného lamača (č. 1191), žiadosť o povolenie uviesť do prevádzky laboratórium v Jasove (č. 1288), žiadosť o údel na spracovanie železnej trosky (č. 1298), evidencia predĺžených výhradných kutieb na území Banského kapitanátu v Košiciach (č. 1313), vysvedčenie o arijskom pôvode (č. 1328), upozornenie na používanie ochranných prostriedkov proti úrazom (č. 1389), správa o prieskume ocelového lana, žiadosť o povolenie menovať baníka a hutmana, hoci neabsolvoval odbornú banícku školu (č. 1457), zápisnice o skúškach pevnosti ocelových lán (č. 1575, 1576), zoznam banských závodov, pre ktoré sa žiadalo povolenie prerušenia ťažby (č. 1870), vyšetrovanie troch smrteľných úrazov (č. 1039), žiadosť o povolenie postaviť pri banskom závode pumpu na benzín (č. 2103), geologický posudok o možnosti hľadať ďalšie pramene liečivej vody v Číži (č. 2114, 2232), hlásenie postupu práce pri výhradných kutbách, žiadosť o povolenie zriadiť pri banskom závode zariadenie na výrobu elektriny (č. 2179), žiadosť o povolenie postaviť ťažný stroj (č. 2523), mapa výhradných kutieb ťažiarstva Weiss a spol. (č. 2820), odstúpenie súkromného pozemku pre banské účely (č. 2881).
Výkazy pracovných úrazov v baniach a hutách v okruhu pôsobnosti KK za roky 1939 - 1941 (sine).

29.

1942

1 - 3377

9 - 11

Výkaz a mapa výhradných kutieb ťažiarstva M. Weiss a spol. (č. 6), žiadosti o kutacie povolenia, hlásenia úrazov pri banských prácach, plán víťacích prác pri hľadaní prameňov v kúpeloch Číž (č. 51), kutacie povolenia, žiadosť o povolenie postaviť šikmú dráhu pri banskom závode (č. 269), menoslov baníkov, pracujúcich v banských závodoch železiarne v Diosgyöri, ktorí zložili banícke skúšky (č. 320), správa o poučení baníkov ako majú zachádzať s výbušninami (č. 334), žiadosť o povolenie umiestniť kompresor pod zemou (č. 400), inštrukcia o tesárskych prácach v baniach (č. 401), správa o pokusoch s ochranou proti silikóze (č. 454), správa o vyskúšaní zápalných šnúr (č. 480), žiadosti o predloženie kutacích povolení, mesačné prevádzkové správy (č. 537), žiadosti o banské údely, výkaz pokút, uložených baníkom za priestupky (č. 745), žiadosti o povolenie zakúpiť výbušniny, správy o prieskume žiadaných banských údelov (č. 788), vyšetrovanie samovraždy banského strojníka (č. 803), predĺženie kutacích povolení, správa o prieskume ťažného lana, hlásenia výhradných kutieb, hlásenie stavby skladišťa oleja pod zemou a žiadosť o povolenie stavby, výkaz administratívnej agendy kapitanátu (č. 934), štvrťročné výkazy úrazov (č. 958), žiadosť o povolenie zriadiť úpadnicu v bani (č. 967), popis vlastností tzv. "Ammondynamitu" (č. 1023), hlásenia zahájenia kutacích prác, určenie miezd pre robotníkov (č. 1145), plán umiestnenia kompresoru v bani (č. 1236), správa o prieskume podzemného skladišťa výbušnín, služobné predpisy pre baníkov, dozorcov a odstrelovačov (č. 1552),

popis a plán úpravne v Čučme (č. 1702), mesačné výkazy vecných výdavkov kapitanátu, menoslov rožňavských pomocných baníkov, ktorí zložili banické skúšky (č. 2101), ročné výkazy úrazov (č. 2111), obežníky, žiadosť o povolenie postaviť v bani generátor (č. 2267), zápisnice o pochôdkach po banských závodoch, hlásenie o bezpečnostných a zdravotných opatreniach, potvrdenia o hláseniach výhradných kutieb, zaslanie plánov umiestnenia výhradných kutieb, služobné predpisy pre zamestnancov v soľných baniach (č. 3048), žiadosť o povolenie banských stavieb (č. 3064), kúpnopredajné zmluvy, zoznam spisov, týkajúcich sa Maďarsku odstúpeného územia a pripravených k spisovej rozluke (č. 3348).

30.

1943

1 - 2962

12 - 14

Inštrukcia o priestupkoch a úrazoch vojakov, pridelených na banské práce (č. 2), výlohy pri ťažbe ligmitu (č. 12), zápisnica zo zasadnutia komisie, jednajúcej o tom, ktoré spisy, týkajúce sa územia odstúpeného Maďarsku, sa majú odovzdať do Maďarska (č. 197), vyvlastnenie pozemku pre banské účely (č. 231), zmluva o prenájme pozemku pre banské účely (č. 247), žiadosti o kutacie povolenie, žiadosti o predĺženie kutacích povolení, hlásenie úrazov, hlásenie, že banské produkty v Čučme budú zhutňovať vo vlastnej hute (č. 374), žiadosť o povolenie prehĺbiť šachtu na odčerpávanie podzemnej vody (č. 470), zápisnice o prieskume ocelových lán, mesačné výkazy vecných výdavkov kapitanátu (č. 816), mesačné prevádzkové správy banských závodov (č. 842), žiadosť o povolenie stavby skladišťa a výbušnín, zápisnice komisií, vyšetrojúcich úrazy, žiadosť o povolenie postaviť plamennú pec (č. 1044), inštrukcie pre strelmajstrov (č. 1098), hlásenie stavby skladišťa oleja, plán dokončenej plamennej pece v Čučme (č. 1297), nájomné zmluvy, plán a popis nového kompresora (č. 1568), zoznam spisov, ktoré sa majú vyžiadať od maďarského ban. kapitanátu v Košiciach (č. 1598), žiadosť o povolenie zriadiť zariadenie na odčerpávanie prachu v Čučme (č. 1741), správa o poruche ocelového lana, potvrdenky o ohlásených výhradných kutbách (č. 1774), žiadosť o schválenie stavby dráhy, spájajúcej pražiareň s úpravňou v Rožňave (č. 1880), oznámenie zavedenia odborného školenia baníkov (č. 1899), popis a plány kompresora (č. 1975), baníci žiadajú zvýšenú províziu (č. 2014), štatistické výkazy o produkcii a zásobe uhlia (č. 2094), zmluvy o prenájme banských závodov (č. 2123), žiadosť o pripustenie na hutmanské skúšky (č. 2146), žiadosť o povolenie prerušiť prevádzku v bani (č. 2160), žiadosť o povolenie postaviť skladište výbušnín, plán je pripojený (č. 2203), žiadosť o povolenie ďalej ponechať v prevádzke ocelové lano (č. 2264), plán zavedenia signalizačného zariadenia v banskom závode v Čučme (č. 2294), výkaz erárnych výhradných kutieb v košickom okrese (č. 2472), správa o pochôdke po uhoľnej bani (č. 2571), evidencia erárnych výhradných kutieb v rožňavskom okrese (č. 2584), žiadosť o povolenie používať novozriadené dopravné zariadenie v bani (č. 2788).

Žiadosti o predĺženie kutacích povolení, mesačné hlásenia o prevádzke v baniach, hlásenia výhradných kutieb, hlásenia úrazov, komisionálne vyšetrovanie úrazov, žiadosti o povolenie prerušiť prevádzku v baniach, podrobný popis ocelového lana (č. 266), sťažnosť baníkov na nízke mzdy (č. 267), hlásenie výmeny ocelových lán, správa o prieskume bezpečnosti lanovky (č. 311), príkaz opatrnejšie zachádzať s výbušnami, žiadosť o povolenie ďalej ponechať v prevádzke ocelové lano (č. 640), žiadosť o povolenie postaviť skladište výbušnín pod zemou (č. 650), žiadosť o povolenie vyvlastniť pozemok pre erárne bane (č. 659), kópia inštrukcie pre prevádzku v soľných baniach z roku 1778 (č. 672), zápisnice o prieskume ocelových lán, hlásenie stavby novej úpadnice, výkaz vecných výdavkov kapitanátu (č. 1080), žiadosť o povolenie postaviť generátor (č. 1261), správa o pochôdzke po banskom závode, obežníky nadriadeného orgánu, nespokojnosť baníkov pre nízke mzdy (č. 1374, 1401, 1441, 1562), vyšetrenie smrteľného úrazu (č. 1473), žiadosť o povolenie umiestniť v bani kompresor (č. 1790), organizácia ministerstva priemyslu, ktorému bolo podriadené baníctvo (č. 1814), žiadosť o povolenie postaviť most na odvoz jaloviny (č. 1829), evidencia výhradných kutieb na území Banského kapitanátu v Košiciach (č. 1842), evidencia banských a povrchových mier udelených na území košického kapitanátu (č. 1842), územie pôsobnosti banského riaditeľstva v Rožňave (č. 1849), popis a plán povrchovej dráhy v Jasove (č. 1851), výročná správa banicko - hutníckej strednej školy v Nagybáni (č. 1923), rozvrh agendy kapitanátu (č. 2106), protest baníkov proti znižovaniu miezd a prepúšťaniu z práce (č. 2131), inštrukcie o banskej výdreve (č. 2220), žiadosť o povolenie zriadiť pod zemou trať na konský pohon (č. 2229), menoslov baníkov, ktorí zložili úspešné skúšky z baníctva (č. 2230), ročný výkaz ťažkých a smrteľných úrazov v obvode košického kapitanátu (č. 2319), povolenie Maďarskej kráľ. správe štátneho pokladu robiť výskumné práce na území presahujúcom na Slovensko (č. 2428), nariadenie evakuovať mesto Košice a zastaviť činnosť verejných úradov (č. 2561).

4. Zbierka listín.

32. 1939 - 1944

Zoznam listín.

33. 1939 - 1944 číslo 1 - 41

Obsah: poverenia správou baní, nájomné zmluvy, menovania vyšších úradníkov, pozostalostné záležitosti, stavby banských dráh a iného zariadenia, služobné predpisy pre banských zamestnancov, zmluvy s majiteľmi pozemkov, na ktorých sa ťažilo uhlie a i.

SNA, Slovenský banský archív

Obsah.

Úvod

1. Úradné knihy

2. Podacie protokoly s indexmi

3. Spisy

4. Zbierka listín

SNA, Slovenský banský archív

Názov fondu: Banský kapitanát v Košiciach

Značka fondu: KK

Časový rozsah: (1798) 1938 - 1944 (1949)

Počet inventárnych jednotiek: 33

Počet evidenčných jednotiek: 38

Stav ku dňu: 31.I. 1967

Fond usporiadal: V. Bolerázsky

Inventár vypracoval: V. Bolerázsky

Inventár schválil:

Počet strán: 11

Počet exemplárov: 5

Prepísala: M. Buzalková

SNA, Slovenský banský archív